

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ ปัญหาที่เนื่องมาจากยาและผลทางคลินิกที่เกิดจากการ
แก้ปัญหของเภสัชกรในผู้ป่วยนอกโรคค้อหิน

ชื่อผู้เขียน นางสาวรัชดา โคนันต์

ปริญญา เกษศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาเภสัชกรรมคลินิก)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.ศักดิ์ชัย อัญญคุณ ประธานกรรมการ
ผศ.พญ.ดร.เกษรา พัฒนพิฑูรย์ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาความชุก ประเภท และระดับความรุนแรงของปัญหา
ที่เนื่องมาจากยา รวมถึงผลทางคลินิกของการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยโรคค้อหิน โดย
ทำการศึกษาในผู้ป่วยโรคค้อหินจำนวน 80 ราย ที่เข้ารับการรักษาในคลินิกผู้ป่วยนอกโรคค้อหิน
โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ ระหว่างเดือนสิงหาคม 2546 ถึงเดือนพฤษภาคม 2547 ในการ
สืบค้นและแก้ปัญหจะใช้วิธีการให้บริบาลทางเภสัชกรรมผู้ป่วยนอก และการจำแนกประเภท
ปัญหาที่เนื่องมาจากยาได้ดัดแปลงมาจาก The American Society of Health System Pharmacists
(ASHP)

ผลการดำเนินงานสามารถติดตามการใช้ยาในผู้ป่วยจำนวน 80 ราย จากการติดตามผู้ป่วยใน
ครั้งที่ 1 พบความชุกการเกิดปัญหาที่เนื่องมาจากยาในผู้ป่วยจำนวน 59 ราย (ร้อยละ 73.75) และพบ
จำนวนปัญหาทั้งหมด 116 ปัญหา ปัญหาเฉลี่ยในผู้ป่วยแต่ละรายเท่ากับ 1.96 ปัญหา ประเภทของ
ปัญหาที่เนื่องมาจากยาที่พบมากที่สุดคือ ความรู้ของผู้ป่วยในการรักษาด้วยยา ซึ่งพบจำนวน 41 ปัญหา
(ร้อยละ 35) โดยผู้ป่วยจะขาดความรู้ในเรื่องของเทคนิคการใช้ยาหยอดตาที่ถูกวิธีมากที่สุด คือพบ
จำนวน 34 ปัญหา (ร้อยละ 82.93) ไม่พบปัจจัยใดๆในด้านของเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับ
การศึกษา สิทธิการรักษา จำนวนโรคที่เป็น และจำนวนขนานยาที่ผู้ป่วยใช้ ที่มีความสัมพันธ์ต่อการ
เกิดปัญหาที่เนื่องมาจากยา สำหรับระดับความรุนแรงของปัญหา พบความรุนแรงระดับ 1 มากที่สุด

กล่าวคือจากการติดตามผู้ป่วยในครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 พบรวม 89 ปัญหา ส่วนปัญหาที่มีระดับความรุนแรงมากที่สุดที่พบในการวิจัยครั้งนี้คือ ความรุนแรงระดับ 4 ซึ่งพบจำนวน 4 ปัญหา ซึ่งเป็นปัญหาจากการแพ้ยาหรือไม่สามารถทนต่อยาได้ และอาการอื่นไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา

จากการประเมินผลการแก้ไขปัญหาที่เนื่องจากยาในการติดตามผู้ป่วยครั้งที่ 2 พบว่าจำนวนผู้ป่วยที่เกิดปัญหาที่เนื่องจากยา จำนวนปัญหาที่เนื่องจากยา รวมทั้งระดับความดันโลหิตเฉลี่ยลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) นอกจากนี้จำนวนดวงตาที่มีความดันโลหิตอยู่ในเป้าหมายที่ต้องการมิได้มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.281$)

การวิจัยนี้สรุปได้ว่าการสืบค้นและแก้ไขปัญหาที่เนื่องจากยาในผู้ป่วยนอกโรคต่อหินโดยใช้กระบวนการบริหารทางเภสัชกรรมสามารถลดปัญหาที่เนื่องจากยาได้ และผลจากการแก้ไขปัญหาก็จะทำให้ความดันโลหิตเฉลี่ยลดลง และทำให้ผู้ป่วยสามารถใช้ยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title	Drug-Related Problems and Clinical Outcomes of Pharmacist's Intervention in Glaucoma Outpatients		
Author	Ms. Rachada To-a-nan		
Degree	Master of Pharmacy (Clinical Pharmacy)		
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Sakchai Ausayakhun	Chairperson	
	Asst.Prof.Dr.Kesara Patanapitoon	Member	

ABSTRACT

This study had the objectives on seeking for the prevalence, categories and severity of drug related problems (DRP) and studying clinical outcomes after solving the problem in glaucomatous patients. The study was conducted in glaucoma outpatient clinic at Maharaj Nakorn Chiang Mai Hospital during August 2003 - May 2004. The pharmaceutical care process was used as intervention to identify and manage patients' drug related problems. From the total followed up patients were studied and 59 patients were detected having drug related problems (73.75%). There were 116 DRP from these patients and the average DRP per case was 1.96. The most common DRP was patients' knowledge of drug therapy (41 problems or 35%). The main lacking of knowledge of these patients was knowledge of right technique for applying the eye drop and the important adverse drug reaction of using drugs. No according factors were related with DRP phenomenon; sex, age, education level, income, right of health care, numbers of patients' disease and number of patients' medicines used. The most frequent of problem severity level found was level 1 (89 problems from the first and the second visit). The most severe problems were in severity level 4 which found 4 problems from drug allergy or intolerance and adverse drug reactions.

The evaluation of problem solving was found that from intervention by patient counseling could decrease the number of DRP patient and the number of DRP include the mean intraocular pressure that decrease statistically significant ($p < 0.05$) as well as the mean knowledge score that increased statically significant ($p < 0.001$) after pharmacist provided knowledge of drug disease and life styles. In contrast, number of eyes those reached target intraocular pressure were increased none significantly.

The conclusion of the study is that the DRP solving by pharmaceutical care process can reduce and prevent drug related problems occurred in glaucomatous patients and can reduce mean intraocular pressure.